

Изследване на удовлетвореността на студентите от НСА „Васил Левски“ при смесено обучение по чужд език

Весела Славова, Татяна Христатијева, Елеонора Милева

Study of sports' students satisfaction for foreign language blended learning course: The paper justifies the implementation of blended learning model in teaching foreign languages to students of the National Sports Academy and the assessment of this pedagogical model through the analysis of the level of students' satisfaction. The tool used to assess the experimental model results include MSLQ – Motivated Strategies for Learning Questionnaire validated in the specific educational context. The technology used in the experimental study is the web-based platform NICENET.

Key words: blended e-learning, foreign language, assessment, study satisfaction

ВЪВЕДЕНИЕ

Преподаването на чужди езици вече не се ограничава само до традиционните класни стаи, а смесеното обучение (електронно и традиционно) се превръща в един от най-мощните инструменти в подкрепа на преподавателите, които се стремят да разнообразят и усъвършенстват традиционния контекст на преподаване и учене в образователните институции. Бързото развитие на технологиите и интернет, като свободни платформи за предоставяне на учебно съдържание, мотивира университетите да инвестират своите ресурси в разработването и развитието на дистанционни и онлайн учебни програми.

Напредъкът в технологиите предоставя нови възможности и предизвикателства за всички учители, които желаят да разработват и преподават своите учебни дисциплини по начини, които повишават ролята им в образователния процес, индивидуалните познавателни опитности на ученици и студенти, както и ролята на социалната среда. Основният въпрос не е в това само да се преподава с помощта на технология, защото тя е на разположение, а да се намерят по-добри начини, които да подпомагат студентите в постигането на целите им за обучение и образование чрез по-добро преподаване и разнообразни учебни практики, които се предлагат от смесеното обучение.

Смесеният курс по чужд език, който съчетава онлайн компоненти с преподаването лице-в-лице, се явява като алтернатива на традиционното обучение по чужди езици. С възможностите и недостатъците си обаче, развитието и управлението на електронното обучение са все още предизвикателство, особено що се отнася до непрекъснатото подобряване на ефективността му.

Методика на изследването

Това изследване оценява удовлетвореността на студентите в резултат на смесеното обучение по чужд език, което се проведе със студенти от Треньорски факултет в Национална спортна академия "Васил Левски" в продължение на два семестъра на академичната 2011/2012 година. В условията на педагогически експеримент традиционния учебен курс по чужд език бе заменен със смесен подход, включващ традиционно преподаване лице-в-лице, последвано от материали, предоставени онлайн и дейности, извършвани изключително онлайн. Основната задача бе да се измери въздействието на смесения модел за чуждоезиково обучение в специфичния образователен контекст. Експериментът бе планиран и осъществен на базата на конкретен дизайн, включващ 24 учебни модула за смесен курс по чужд език за първи и трети курс студенти в Национална спортна академия "Васил Левски".

За целите на изследването за установяване на влиянието на нововъведения педагогически модел за смесено обучение по чужд език бе адаптиран специален тест за изследване на удовлетвореността (интерес към курса, очаквания на

студентите, значимост на учебната дисциплина, влияние на учебната среда и взаимодействието ѝ по време на курса и др.) – MSLQ (Motivated strategies for Learning Questionnaire, Pintrich, Smith, Garcia & McKeachie, 1993).

Схващането на авторите на теста, че удовлетвореността на обучаваните се променя от курс на курс в хода на обучението (в зависимост от интереса към дадения курс, влиянието на средата, изграждането на взаимодействия по време на курса, ефективността за постигане на успех, изпитна тревожност и др.) е определящо при изследването на влиянието на нов педагогически модел на учебен курс. Удовлетвореността има сериозен ефект върху учебните постижения и в някои случаи може да бъде особено важен фактор за определянето на успеха на даден курс на обучение, а оттам и за ефективността на конкретен модел на обучение.

Тестът е адаптиран за български условия като се установи съответствие между скалите на оригиналния тест и тези на адаптирания за български условия тест. Следователно се потвърди надеждността на теста в български условия, което дава възможност за успешното му използване, тъй като се измерва адекватно удовлетвореността на студентите за изучаване на чужд език в условията на смесеното обучение (Славова, Милева, 2013).

За нуждите на настоящото изследване тестът бе приложен в края на проведенния педагогически експеримент с цел да се установят промените в удовлетвореността на студентите от експерименталната група и контролната група и да се направи сравнителен анализ.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Сравнението на получените резултати разкрива, че в изследваната извадка (експериментална група, $n=49$) екстринзивната целева ориентация ($M=5,61$) и интринзивната целева ориентация ($M=5,59$) и аз-ефективността за учене и изява ($M=5,53$) са в баланс, докато по-ниски стойности приемат изпитната тревожност ($M=5,26$), значимостта на учебната дисциплина ($M=4,79$) и личният контрол върху ученето ($M=4,17$).

Анализът на получените данни ни дава основание да предположим, че използването на различни подходи, методи и средства, организирани в активна учебна среда, представена чрез атрактивни учебни дейности води до влиянието на външни фактори при студентите от експерименталната група по отношение на предложения им експериментален курс на обучение. Екстринзивната целева ориентация включва множество елементи, които могат да въздействат на обучаемите като: интерес към изучаваното образователно съдържание; възприемане на полезността на учебния материал; постигане на успех (оценки); желание за реализация, самоувереност и самоуважение и др. Установява се, че екстринзивната и интринзивната целева ориентация са в баланс, което вероятно се дължи на факта, че изграждането на конструктивна, подкрепяща и активна учебна среда, която включва поставянето на всекидневни и постижими цели е важен компонент при определянето на удовлетвореността на студентите относно влиянието на нововъведения модел за смесено обучение по чужд език.

По-ниските стойности на изпитната тревожност от отчетените стойности за екстринзивната и интринзивната целева ориентация са показател за отсъствието на безпокойства и притеснения у студентите от експерименталната група относно крайната оценка, защото оценяването е комплексна процедура, която отчита качеството на целия процес на обучение и участието на студентите във всички учебни дейности. Факторът „значимост на учебната дисциплина“ има също ниска стойност, което вероятно се дължи на факта, че за удовлетвореността на студентите от експерименталната група имат влияние най-вече външни и вътрешни мотиви,

които им въздействат като полза от обучението, желание за реализация и постигане на успех.

Сравнението на получените резултати от теста показва, че в контролната група проявлението на интересувашите ни фактори за определяне на удовлетвореността към учебния смесен курс е съвсем различно. Данните разкриват, че в изследваната извадка за контролната група (n=50) относително най-силно е оценено влиянието на значимостта на учебната дисциплина (M=4,53), след което следва интринзивната целева ориентация (M=4,49) и изпитната тревожност (M=4,43), Аз-ефективност за учене и изява (M=4,41). По-ниски стойности се отчитат за екстринзивната целева ориентация (M=4,15) и личният контрол върху ученето (M=3,45).

Анализът на данните ни дава основание да смятаме, че за студентите от контролната група важат вътрешните мотиви за изучаване на чужд език, за необходимостта от усвояването му за лични и професионални цели. Изпитната тревожност е висока, което е важен показател за сериозното и отговорно възприемане на обучението по чужд език, но и за наличието на строго фиксирани критерии при оценяването. По-ниските стойности на екстринзивната целева ориентация и личният контрол върху ученето вероятно се дължат на факта, че по време на обучението на студентите от контролната група отсъства атрактивната учебна среда, интригуващото и полезно учебно съдържание, интересните и разнообразни учебни дейности и желанието за постигане на успех.

Ако съпоставим средните стойности на изследваните признаци за удовлетвореността на студентите в експерименталната и контролната група (фиг. 1) ще открием относително големи разлики между двете групи. Наблюдава се увеличение на средните стойности по пет от шестте обособени фактора. Установява се най-голяма разлика в средните стойности между двете групи по **екстринзивна целева ориентация**, като за експерименталната група M=5,60, а за контролната група M=4,15. Подобна разлика се открива между двете групи и по **интринзивна целева ориентация**, като за експерименталната група M=5,59, а за контролната група M=4,49. Основен аргумент за тази разлика е вероятно влиянието на учебната среда и използването на виртуалната среда Nicenet като външен фактор, който отсъства при обучението на контролната група. Установява се балансирано въздействие на вътрешни и външни фактори при определянето на нагласите на студентите от експерименталната група, като отчетената разлика между двете групи е почти еднаква по отношение на тези фактори. Различия се откриват и при сравнението на средните стойности между двете групи по **Аз-ефективност за учене и изява**, като за експерименталната група M=5,53, а за контролната група M=4,15.

Следователно увереността на студентите от експерименталната група в способността им за учене и представяне на изпит е доста голяма, което се дължи вероятно, както на специфични личностни характеристики, така и на оценката на учебната среда. Тя предлага интересни учебни материали и учебни задачи, споделянето на идеи и позитивната подкрепа за ученето и обратната връзка, осъществени от страна на преподавателя по време на обучението по чужд език. Самоувереността е важен компонент в личностната оценка, която оказва влияние върху нагласите на студентите.

Установява се съществена разлика в средните стойности по фактора **Изпитна тревожност** (фиг. 1), като за експерименталната група M=5,26, а за контролната M=4,42. Това, най-вероятно, се дължи на определянето на голям брой критерии за формирането на крайната оценка от обучението по чужд език, която отчита влиянието на многобройните оценявани учебни дейности и задания в уеббазираната платформа по време на педагогическия експеримент за експерименталната група. Изпитната тревожност е фактор, който е бил винаги особено важен за студентите от НСА „Васил Левски“. Неговото влияние е особено силно с оглед на крайната цел от

обучението им във висшето училище, а именно да се дипломират като специалисти, за да могат да изградят професионалната си кариера.

фиг. 1. Значимост на разликите между средните нива на признаците за удовлетвореност на студентите от експерименталната и контролната група.

Най-малка разлика в средните стойности се откроява по оценката на **значимостта на учебната дисциплина**, като за експерименталната група $M=4,79$, а за контролната $M=4,53$. Тази незначителна разлика показва, че студентите от двете групи оценяват по един и същи начин значимостта на учебната дисциплина. Това, вероятно, е свързано с представите им за важността на чуждоезиковото обучение за личния им и професионален живот. Същата малка разлика се наблюдава в сравнението на стойностите по **Личен контрол върху ученето**, като за експерименталната група $M=4,17$, а за контролната група $M=3,44$.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От казаното по-горе може да се **обобщи**, че се установяват високи нива на удовлетвореност и оценка на смесения експериментален курс на обучение по чужд език. Изследването на удовлетвореността на студентите от експерименталната и контролната група е особено важно както за доброто планиране на учебния процес, така и за оценката на влиянието на даден курс на обучение. Удовлетвореността на студентите се определя не само от вътрешни, личностни фактори, но и от външни фактори, каквито са преподаването, взаимодействието в учебния процес, цялостните изисквания към изпълнението на учебните задачи и учебната среда като цяло.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Славова, В., Ел. Милева, Мотивацията на студенти спортисти за изучаване на чужд език, -В: Научни трудове на Русенския Университет /сборник/, том 52, 2013
- [2] Bañados, E. A *Blended-learning Pedagogical Model for Teaching and Learning EFL successfully trough an online interactive multimedia environment*. Paper presented in CALICO Journal, 23 (3), p-p 533-550, 2006.
- [3] Garrison, D., T. Anderson. *E-learning in the 21-st century*. London, 2003.

За контакти:

Старши преподавател Весела Славова, доктор, секция „Чужди езици“ към Департамент за езиково обучение и информационни технологии, Национална спортна академия „Васил Левски“, тел. 0892299749, e-mail: vesselaslav@yahoo.fr

Старши преподавател Татяна Христакиева, секция „Чужди езици“ към Департамент за езиково обучение и информационни технологии, Национална спортна академия „Васил Левски“, тел. 0886941778, e-mail: thristakieva@yahoo.com ,

Доц. д-р Елеонора Милева, Катедра „Психология, педагогика и социология“, Национална спортна академия „Васил Левски“, тел.: 0898 776676, e-mail: emileva2002@yahoo.com

Докладът е рецензиран.